

**«Теміржол көлігіндегі қозғалысты ұйымдастыру және басқару» пәні бойынша
Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған
тест спецификациясы**

1. Мақсаты: Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған тест тапсырмаларын әзірлеу үшін құрастырылған.

2. Міндеті: Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.

3. Тест мазмұны: 10410200 – «Теміржол көлігіндегі тасымалды ұйымдастыру және жол қозғалысты басқару» мамандығы, 3W10410201 - 4 және 5 класты теміржол станциясының кезекшісі, 3W10410202 – Орталықтандырылған станциялық постының кезекшісі, 3W10410203 – Жүк және багажды қабылдап-тапсырушы, 3W10410204 – Тасымалдау құжаттарын өңдеу жөніндегі оператор, 4S10410205 – «Тасымалды ұйымдастырушы техник» біліктіліктеріне арналған «Теміржол көлігіндегі қозғалысты ұйымдастыру және басқару» пәні бойынша педагогтарды аттестациялауға арналған тест.

№	Тақырып	№	Тақырыпша
1	Кіріспе.	1	Көлік туралы түсінік. Көлік өнімдері теміржол көлігі-көліктің негізгі түрі. Темір жолдарды пайдалану міндеттері
2	Темір жол көлігіндегі тасымалдауды ұйымдастыру негіздері	2	Қозғалысты ұйымдастырудың негізгі принциптері. Темір жол көлігінің қызметін реттейтін құжаттар. Пойыз туралы түсінік. Жүк пойыздарын жіктеу, нөмірлеу және индекстеу
3	Станцияны басқару негіздері және жұмыс технологиясы	3	Станциялардың жіктелуі және мақсаты. Станция жұмысының технологиялық процесі
4	Маневрлік жұмыс	4	Негізгі ұғымдар. Техникалық құралдар. Маневр түрлері. Маневрлік жұмыс элементтері. Сору жолдарындағы жұмысты нормалау. Сорғыштарда маневр жасау тәсілдері. Маневрлік жұмысты ұйымдастыру
5	Аралық станциялардың жұмысын ұйымдастыру	5	Аралық станцияларда орындалатын операциялар. Пойыздарды қабылдау, жөнелту және өткізу. Құрама пойыздармен жұмыс. Арнайы маневрлік локомотивтерді бөлудің орындылығын анықтау. Аралық станцияларда маневрлік жұмысты нормалау
6	Учаскелік және сұрыптау станцияларындағы транзиттік пойыздарды өңдеу технологиясы	6	Транзиттік пойыздарды өңдеусіз өңдеу. Ішінара қайта өңдеумен транзиттік пойыздарды өңдеу
7	Учаскелік және сұрыптау станцияларындағы пойыздарды қайта өңдеу технологиясы.	7	Пойыздарды келу бойынша өңдеу. Сұрыптау дөңестерінің жабдығы және құрамдарды тарату-қалыптастыру технологиясы. Слайдтық цикл және слайдтық интервал. Слайдтың өңдеу қабілеті. Вагондардың құрамға жинақталуы. Пойыздардың қалыптасуын ұйымдастыру. Жөнелтім бойынша құрамдарды өңдеу.
8	Пойыздық ақпаратты және	8	Станциялық технологиялық орталықтың міндеттері мен

	тасымалдау құжаттарын өңдеуді ұйымдастыру.		ұйымдық құрылымы. СТЦ техникалық жабдықталуы. Теміржол көлігі объектілерін кодтау. Қалыптастырылатын пойызға құжаттарды дайындау. Заттай парак, оның мазмұны және толтыру тәртібі
9	Станцияның тәуліктік жоспар-кестесі.	9	Тәуліктік жоспар-кестенің мақсаты, мазмұны және оны әзірлеу тәртібі. Тәуліктік жоспар-кестенің көрсеткіштері
10	Қысқы жағдайларда станция жұмысын ұйымдастырудың ерекшеліктері	10	Жалпы ережелер. Шаруашылықтарды қысқы жағдайда жұмыс істеуге дайындау жөніндегі жұмыстарға басшылық жасау. Станцияны қыста жұмысқа дайындау бойынша ұйымдастырушылық-техникалық іс-шаралар. Станциялық жолдарды қардан тазалау және тазалау кезектілігі. Станцияларда қозғалыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету
Мәнмәтіндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық мәліметтер, сурет және т.б.).			

4. Тапсырмалар мазмұнының сипаттамасы:

Кіріспе. Көлік туралы түсінік. Көлік өнімдері теміржол көлігі-көліктің негізгі түрі. Темір жолдарды пайдалану міндеттері

Темір жол көлігінде тасымалдауды ұйымдастыру негіздері. Қозғалысты ұйымдастырудың негізгі принциптері. Темір жол көлігінің қызметін реттейтін құжаттар. Пойыз туралы түсінік. Жүк пойыздарын жіктеу, нөмірлеу және индексстеу.

Басқару негіздері және станция жұмысының технологиясы. Станциялардың жіктелуі және мақсаты. Станция жұмысының технологиялық процесі.

Маневрлік жұмыс. Негізгі ұғымдар. Техникалық құралдар. Маневр түрлері. Маневрлік жұмыс элементтері. Сору жолдарындағы жұмысты нормалау. Сорғыштарда маневр жасау тәсілдері. Маневрлік жұмысты ұйымдастыру.

Аралық станциялардың жұмысын ұйымдастыру. Аралық станцияларда орындалатын операциялар. Пойыздарды қабылдау, жөнелту және өткізу. Құрама пойыздармен жұмыс. Арнайы маневрлік локомотивтерді бөлудің орындылығын анықтау. Аралық станцияларда маневрлік жұмысты нормалау

Учаскелік және сұрыптау станцияларындағы транзиттік пойыздарды өңдеу технологиясы. Транзиттік пойыздарды өңдеусіз өңдеу. Ішінара қайта өңдеумен транзиттік пойыздарды өңдеу

Учаскелік және сұрыптау станцияларындағы пойыздарды қайта өңдеу технологиясы. Пойыздарды келу бойынша өңдеу. Сұрыптау дөңестерінің жабдығы және құрамдарды тарату-қалыптастыру технологиясы. Слайдтық цикл және слайдтық интервал. Слайдтың өңдеу қабілеті. Вагондардың құрамға жинақталуы. Пойыздардың қалыптасуын ұйымдастыру. Жөнелтім бойынша құрамдарды өңдеу.

Пойыздық ақпаратты және тасымалдау құжаттарын өңдеуді ұйымдастыру. Станциялық технологиялық орталықтың міндеттері мен ұйымдық құрылымы. СТЦ техникалық жабдықталуы. Теміржол көлігі объектілерін кодтау. Қалыптастырылатын пойызға құжаттарды дайындау. Заттай парак, оның мазмұны және толтыру тәртібі

Станцияның тәуліктік жоспар-кестесі. Тәуліктік жоспар-кестенің мақсаты, мазмұны және оны әзірлеу тәртібі. Тәуліктік жоспар-кестенің көрсеткіштері

Қысқы жағдайда станция жұмысын ұйымдастырудың ерекшеліктері. Жалпы ережелер. Шаруашылықтарды қысқы жағдайда жұмыс істеуге дайындау жөніндегі жұмыстарға басшылық жасау. Станцияны қыста жұмысқа дайындау бойынша ұйымдастырушылық-техникалық іс-шаралар. Станциялық жолдарды қардан тазалау және тазалау кезектілігі. Станцияларда қозғалыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 25 %; орташа деңгейде (В) – 50 %; жоғары деңгейде (С) – 25 %.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формалары: Бір дұрыс жауапты және бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты:

Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 1,5 – 2 минутты құрайды.

8. Бағалау:

Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Бес жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап таңдалған тапсырма үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға – 0 балл алады.

Бірнеше жауап нұсқасынан барлық дұрыс жауаптар үшін – 2 балл, жіберілген бір қате үшін – 1 балл, екі және одан көп қате жауап үшін – 0 балл беріледі.

9. Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

1. Боровикова М.С. Организация движения на железнодорожном транспорте: Учебник для техникумов и колледжей ж.д. транспорта. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ФГОУ «Учебно-методический центр по образованию на железнодорожном транспорте», 2009

2. Боровикова М.С. Организация перевозочного процесса на железнодорожном транспорте: М.: Автограф, 2014

3. Кудрявцев В.А., Ковалев В.И., Кузнецов А.П. и др. Основы эксплуатационной работы железных дорог Учебное пособие для студентов учреждений среднего проф. образования - изд.2 - М.: Издательский центр «Академия», 2005.

4. Заглядимов Д.П. и др. Организация движения на железнодорожном транспорте. М.: Транспорт, 1985.